

Samenvatting

Op 15 juni jl. heeft het Bonnefantenmuseum een aanvraag ingediend voor een financiële bijdrage van €20.000 aan het nieuwe plan voor verlichting van het gebouw. Het museum geeft aan dat door verlichting van het gebouw er aandacht wordt gevestigd op de verbinding tussen oud en nieuw, én tussen de stad en de kunsten. Volgens het museum biedt de verlichting, en daardoor het in de spotlight zetten van kunst en architectuur, eveneens steun in tijden van corona. De bestaande aanstraalverlichting is verouderd en kan geoptimaliseerd worden. Het is een bijzonder gebouw met een functie als landmark en ruimtelijk oriëntatiepunt aan de oever en staat voor jong en cultureel Maastricht in de wijk Céramique. Het Bonnefantenmuseum als stadsicoon zal door middel van verlichting beter tot zijn recht komen.

Beslispunten

1. Het College besluit om eenmalig een incidentele bijdrage te verlenen van €20.000 voor de verlichting van het Bonnefantenmuseum.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 5 augustus 2021:

Conform.

1. Aanleiding

Na maanden coronacrisis met sluiting als gevolg verlangt het museum dat het licht weer op de kunst gaat schijnen. De plannen voor verlichting van het gebouw van Aldo Rossi dragen bij aan het in de nachtelijke uren zichtbaar maken van een stadssilhouet met oude en nieuwe torens, die de Maastrichtse trots kan versterken. Door middel van passende verlichting wordt het Bonnefantenmuseum meer onderdeel van de stad en omgeving.

Het Bonnefantenmuseum behoort tot een van de ontmoetingsplekken van Maastricht die bruisen van creativiteit en levendigheid. Het verlichten of aanstralen van het gebouw kan daar worden ingezet als stadspromotie om het stadsimago te verbeteren en de aantrekkingskracht te vergroten.

2. Context

Er zijn een aantal redenen waarom het Bonnefantenmuseum het gebouw graag wil verlichten:

- Het Bonnefanten wil graag onderdeel zijn van de omgeving: in het avond en nachtbeeld ontbreekt een goede zichtbaarheid van het iconische gebouw. De functie van landmark aan de Oeverzone kan middels verlichting worden versterkt. Dit is in lijn met de visies van architecten Aldo Rossi, die verbinding zocht met de torens van de binnenstad, en Jo Coenen, die de wijk Céramique wilde verbinden met het oude centrum.
- Het vergroten van de zichtbaarheid: De toren van het Bonnefanten is een stadsicoon dat staat voor modern en cultureel Maastricht. Het vergroten van de zichtbaarheid van het Bonnefanten kan ook een positieve bijdrage leveren aan het algehele imago van het museum en de stad.
- Het Bonnefanten wil zich graag kunnen uiten: Door de vorm van het gebouw en doordat het museum 's-avonds onzichtbaar is, treedt het museum niet naar buiten zoals het graag zou willen.

Het nieuwe lichtplan gaat uit van een combinatie van verlichting van binnenuit en aanstralen van buitenaf. De verlichting zal dagelijks van zonsondergang tot 01.00 uur 's nachts aan staan.

Het verlichtingsplan van het Bonnefanten is beoordeeld door de Welstand en Monumenten Commissie (WMC). Vervolgens is er vanuit de gemeente een principeakkoord gegeven voor de vergunning. De vergunningaanvraag moet door het Bonnefanten nog wel officieel worden ingediend.

3. Gewenste situatie

Het is belangrijk om het Bonnefantenmuseum meer te betrekken als iconisch beeld en landmark van de stad. Verlichting van het gebouw zorgt 's-avonds voor een betere zichtbaarheid en kan zo bezoekers verleiden om de diversiteit van hun bezoek aan de stad te vergroten en andere routes

buiten de binnenstad te bewandelen. Als we erin slagen om de route vanuit het oude centrum naar het Bonnefantenmuseum ook 's avonds aantrekkelijk te maken, zou dit wellicht kunnen bijdragen aan verbetering van het veiligheidsgevoel rond plein 1992.

Het Bonnefantenmuseum wordt door de Raad voor Cultuur geprezen en beloond voor de belangrijke culturele bijdrage, dat willen we ook als stad zichtbaar onderstrepen. Het museum trekt dan ook bezoekers van ver buiten de stad en uit de euregio, maar 's avonds is het nauwelijks aanwezig in het stadsbeeld. Een verbetering van de verlichting zorgt ervoor dat ook vanuit de overkant van de Maas duidelijk is dat het centrum van de stad verder reikt dan de historische kern. Zeker nu in tijden van corona meer moeite gedaan moet worden om het bezoek aan de stad afwisselend te maken, voor inwoners en bezoekers. Met de verbetering van de verlichting leveren we daaraan een bijdrage en maken we zichtbaar dat het museum een mooie plek in de stad is waar je je hart op kunt halen en geest kunt verzetten.

Het is daarentegen niet zo dat per definitie alle donkere plekken afbreuk doen aan een mooi verlichte uitstraling. Het doel van het aanstralen van monumenten is de plek te accentueren. Dit onderscheidend effect ontstaat alleen als er ook donkere plekken in de stad te ervaren zijn. Daarnaast moeten er ook rekening worden gehouden met de versturende werking van kunstlicht op de leefomgeving van bijvoorbeeld de vleermuis, lichtvervuiling en energieverbruik.

Er is een risico op precedentwerking in de toekenning van een financiële bijdrage aan het verlichtingsplan van het Bonnefanten. Vanuit de afdeling Ruimte is er geen vastgesteld beleid voor verlichting van gebouwen. Wel zijn er richtlijnen die met name inzetten op verlichting van binnenuit. Eerder is niet financieel bijgedragen aan verlichting van gebouwen in de stad i.v.m. precedentwerking. Deze aanvraag van het Bonnefantenmuseum zal daarom als uitzondering eenmalig en incidenteel worden toegekend. Indien er andere aanvragen komen rondom verlichting van gebouwen is het wenselijk om dit niet op incidentele basis te behandelen maar hiervoor toegepast beleid vast te stellen.

De inhoudelijke kaders vanuit de beleidsterreinen economie & cultuur, ruimte en veiligheid & leefbaarheid laten geen ruimte voor het financieren van het verlichtingsplan voor het Bonnefantenmuseum. Echter, er is grond voor een uitzondering voor de aanvraag van het Bonnefanten. Op basis van de voorwaarden in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de Algemene subsidieverordening (Asv) Maastricht 2020 is het mogelijk om positief te reageren op het subsidieverzoek. Op basis van artikel 4:23 derde lid sub c van de Awb kan aan het

Bonnefantenmuseum een eenmalige en incidentele subsidie worden toegekend voor de realisatie van het verlichtingsplan. Incidentele subsidies kunnen worden toegepast in situaties waarbij zowel het aantal subsidieontvangers als het tijdvak waarvoor de subsidie wordt verleend, beperkt zijn. In beginsel wordt er maar een keer subsidie verstrekt, waarbij het gaat om een activiteit die nog niet eerder door de instelling is ondernomen en waarvoor geen subsidieregeling geldt, maar die wel passend is binnen het beleid.

De cultuurvisie 'Cultuur maakt Maastricht, Maastricht maakt Cultuur' zet in op de aanwezigheid en zichtbaarheid van de diversiteit aan culturele instellingen in de stad. Binnen de visie wordt gesteld dat cultuur nooit op zichzelf staat, maar in de stad een prominente rol speelt onder andere voor de ruimtelijke inrichting en kwaliteit, de bezoekaantrekkelijkheid en het imago. Het nieuwe verlichtingsplan van het Bonnefantenmuseum past binnen de ambities van de cultuurvisie. Er zijn echter geen bestaande regelingen waarbinnen de financiering van het verlichtingsplan past. Op basis van de Awb en de Asv Maastricht 2020 kan voor deze aanvraag eenmalig een incidentele subsidie worden toegekend.

Als alle aspecten in ogenschouw worden genomen, (ligging in de openbare ruimte, architectonisch icoon, culturele waarde, toeristische trekpleister, verbinding naar de binnenstad, verbetering leefomgeving, compensatie coronacrisis) is het Bonnefantenmuseum voor de stad meer dan de som der delen. Vandaar dat vanuit de beleidsterreinen economie & cultuur, ruimte en veiligheid & leefbaarheid samen een financiële bijdrage wordt geleverd en daarmee specifiek voor de aanvraag van het Bonnefantenmuseum een passend, eenmalig en incidenteel besluit kan worden genomen. Een subsidie wordt toegekend onder de voorwaarde dat het plan daadwerkelijk tot uitvoering komt met de toekenning van de overige benodigde financiële middelen door de Provincie Limburg.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Verlichting op zichzelf is niet duurzaam en zorgt voor lichtvervuiling. Het is daarom van belang om heel beperkt om te gaan met het verlichten van gebouwen.

Het Bonnefantenmuseum kiest daarentegen in haar bedrijfsvoering én bij het beheer en onderhoud van het gebouw voor duurzaamheid. Voor de verlichting is gekozen voor armaturen met aandacht voor duurzaamheid. De gekozen armaturen hebben een lange levensduur, van belang voor een duurzaam gebruik. Alle armaturen zijn energiezuinig (LED), en is er een schakel- en dimsysteem om de lichtintensiteit automatisch aan te passen.

Het Bonnefantenmuseum heeft, ten behoeve van een omgevingsvriendelijke verlichting, een onderzoek laten uitvoeren door een ecologisch adviesbureau. De adviezen volgend uit dit onderzoek zijn meegenomen in het verlichtingsplan. Zo wordt in het verlichtingsplan voorkomen dat een

mogelijke vliegroute van vleermuizen beschreven wordt en dat broedvogels in de bomen last ondervinden van het licht.

5. Effect op de openbare ruimte

De belangrijkste vertrekpunten in het verlichtingsplan zijn de authenticiteit en functie van het gebouw en de relatie met zijn omgeving. Voorop staat dat het verlichtingsplan de architectuur niet overtroeft maar onderstreept.

6. Personeel en organisatie

N.v.t.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

N.v.t.

8. Financiën

De totale kosten voor het verlichtingsplan bedragen €188.171,18. Het Bonnefonten draagt zelf een bedrag van €40.000,- bij. De Vereniging van Vrienden van het Bonnefonten en Stichting Mecenaat aan de Maas dragen samen €12.171,18 bij. Dit betekent dat het Museum en zijn benefactors in totaal €52.171,18 bijdragen. Provincie Limburg heeft in gesprekken toegezegd €116.000,- bij te dragen. Aan Gemeente Maastricht wordt een bijdrage van €20.000,- gevraagd.

Er kan worden voorzien in de gevraagde bijdrage middels een cofinanciering van economie & cultuur, ruimte en veiligheid & leefbaarheid:

Economie & Cultuur: Werkbudget Toerisme en Hospitality en werkbudget Cultuur €8.000

Ruimte: Budget Energie €6.000

Veiligheid & Leefbaarheid: Budget Veiligheid €6.000

Deze bijdrage wordt uitzonderlijk eenmalig en incidenteel toegekend.

9. Aanbestedingen

N.v.t.

10. Participatie tot heden

N.v.t.

11. Voorstel

1. Het College besluit om eenmalig een incidentele bijdrage te verlenen van €20.000 voor de verlichting van het Bonnefantenmuseum.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Het Bonnefantenmuseum zal in overeenstemming met het advies van de WMC, een proefopstelling maken van het verlichtingsplan. Indien de WMC positief is over deze proefopstelling zal het museum overgaan tot het aanvragen van een omgevingsvergunning voor het definitief plaatsen van de verlichting.